

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 2. do 8. marta 2004. godine, donijela je

ODLUKU

I

Graditeljska cjelina - Zgrada finansija (Niža stručna škola), Stara osnovna škola (Niža muzička škola) i Saračeva kuća (Šarenica) u Jajcu, proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru označenom kao:

- Saračeva kuća (Šarenica), k.č. br. 972,
- Zgrada finansija (Niža stručna škola), k.č. br. 986,
- Stara osnovna škola (Niža muzička škola), k.č. 2786, k.o. Jajce I, Federacija Bosne i Hercegovine.

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/02, 27/02 i 6/04).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Vlada Federacije dužna je osigurati sredstva za izradu i provedbu potrebne tehničke dokumentacije za restauraciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) će utvrditi tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

U cilju trajne zaštite graditeljske cjeline, na k.č. br. 972, 986, i 2786, utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- nisu dopušteni nikakvi radovi, izuzev radova na urgentnoj zaštiti objekata po posebnom programu i nakon toga konzervatorsko-resturatorskih radova, prema odobrenju federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i uz stručni

nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna služba zaštite);

- nije dopušteno postavljanje privremenih ili stalnih struktura čija svrha nije isključivo zaštita i prezentacija nacionalnog spomenika;
- nije dopušteno odlaganje otpada;
- na susjednim parcelama nije dopuštena nikakva gradnja, izuzev rehabilitacije objekata koji su oštećeni tokom ratnih djelovanja, a po projektu odobrenom od nadležne službe zaštite. Stambene objekte rekonstruirati u izvornom obliku, sa identičnim horizontalnim i vertikalnim dimenzijama, nagibom krovova i materijalima koji neće narušiti ambijentalnu vrijednost lokacije.

Vlada Federacije dužna je osigurati izradu projekta konzervatorsko-restauratorskih radova na nacionalnom spomeniku koji će sadržavati:

1. radove na čišćenju objekta i istraživačke radove koji će obuhvatiti analizu stabilnosti objekta, odnosno stanja konstruktivnih elemenata objekta,
2. prijedlog mjera za sanaciju zidova objekta od prodora vlage,
3. istraživačke radove na fasadama objekta koji će obuhvatiti analizu maltera, analizu i sastav veziva, analizu stanja podloge za malter, kvalitet slikanih slojeva, vrstu i ton boja na fasadama, u cilju izrade prijedloga mjera za njihovu sanaciju,
4. kompletnu zamjenu krovnog pokrivača i eventualnu zamjenu dotrajalih ili oštećenih elemenata krovne konstrukcije sa zamjenom dotrajalih i oštećenih horizontalnih i vertikalnih odvoda oborinske vode sa krovnih površina.

Objekte koji sačinjavaju graditeljsku cjelinu moguće je koristiti za administrativne, obrazovne i kulturne svrhe, odnosno na način koji neće ugroziti njihovu spomeničku vrijednost.

IV

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti koji su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

V

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VI

Ova odluka će se dostaviti Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje, nadležnoj službi zaštite i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra, radi provedbe mjera utvrđenih u tač. II - V ove odluke i nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web stranici Komisije (<http://www.aneks8komisija.com.ba>).

VIII

Prema članu V, stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u «Službenom glasniku BiH».

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo i Tina Wik.

Predsjedavajuća Komisije

Ljiljana Ševo

Broj: 07.2-2-516/03-1
3. marta 2004. godine
Sarajevo

O b r a z l o ž e n j e

I – UVOD

Na osnovi Zakona o provedbi odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljenog prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, članka 2. stavka 1, “nacionalni spomenik” je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Komisija je primila peticiju od strane **Općine Jajce, 21. februara 2002. godine.** U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovi člana V stava 4. Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provedbi postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući i opis i fotografije, podatke o oštećenjima tokom rata, podatke o eventualnim intervencijama na restauraciji ili drugoj vrsti radova na dobru, itd.,
- dokumentaciju o lokaciji imovine i sadašnjem vlasniku i korisniku dobra (Općina Jajce, kopija katastarskog plana, zemljišnoknjižni izvadak),
- historijsku, arhitektonsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištenja dokumentacije u sklopu ove odluke.

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Zgrada finansija, Saračeva kuća (Šarenica) i Stara osnovna škola izgrađene su u nizu, te tvore graditeljsku cjelinu, koja predstavlja primjer austrougarske arhitekture grada Jajca. Smješteni su u južnom dijelu grada, u neposrednoj blizini Tornja sv. Luke i Crkve sv. Marije, u ranijoj ulici Ejuba Ademovića.

Objekti graditeljske cjeline nalaze se na prostoru označenom kao:

- Saračeva kuća (Šarenica), k.č. br. 972, broj z.k. uložka 472, br. posjedovnog lista 93, k.o. Jajce I ,

- Zgrada finansija (Niža stručna škola), k.č. 986, k.o. Jajce I, posjedovni list br. 660 ,
- Stara osnovna škola (Niža muzička škola), k.č. 2786, k.o. Jajce I, posjedovni list br. 660, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Historijski podaci

7. augusta 1878. godine austrougarska vojska je osvojila Jajce. Austrijskom upravom u Jajcu prekida se izgradnja objekata organski povezanih sa ambijentom, a unose se elementi srednjoevropske arhitekture, prosječnog kvaliteta. Još dvadesetak godina nakon dolaska Austrije individualna stambena arhitektura gradi se na starim tradicijama, a zatim dolazi do napuštanja oblikovnih elemenata krova, pokrova i fasade. Objekti nastali u ovom periodu, gledano šire, nemaju nekih većih arhitektonskih vrijednosti. Ipak, oni su vremenom stekli određenu ambijentalnu vrijednost (*Jadrić 1970*).

Saračeva kuća, u Jajcu poznatija kao Šarenica, izgrađena je 1899. godine – (*Bešlagić, Š., Spomenici narodnooslobodilačke borbe u Jajcu i njihova zaštita, str. 77,78*).

Podigao ju je ondašnji jajački posjednik Suljaga Sarač za stan svoje porodice, koja se smjestila na prvom spratu, te za besplatan konak za putnike namjernike. Prije 1992. godine kuća je pripadala porodici Ćuk. Prije vremena njene izgradnje, odnosno 1899. godine, na mjestu ove kuće nalazila se starija, tradicionalna kuća, ambijentalnih vrijednosti, sa doksatima okrenutim na sve četiri strane, mušepcima na prozorima i bogatom drvorezbarijom u enterijeru objekta. Bila je vlasništvo starih jajačkih kapetana, a posljednji od njih su bili Mehmed-beg i Osman-beg Kapetanović, potomci tih kapetana, po kojima su i dobili prezimena (*podatak iz Registra Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta*).

U sadašnjem objektu Saračeve kuće 1943. godine bilo je sjedište Agit Propa CKKPJ¹ i u njoj je Moša Pijade² osnovao prvu telegrafsku agenciju nove Jugoslavije – TANJUG. U ovom je objektu je vajar Antun Augustinčić³ imao svoj atelje u kome je izradio poznatu bistu Josipa Broza Tita koja je bila izložena za vrijeme II zasjedanja AVNOJ-a.

Zgrada Stare osnovne škole je izgrađena krajem XIX stoljeća, odnosno u samim počecima austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini. Prema podacima kojima raspolaže općina Jajce, objekat je nastao oko 1880. godine. Zgrada je ucrtana na staroj austrougarskoj geodetskoj karti br. 228 C XVI S 12. gdje je još vidljiva i zgrada Saračeve kuće (Šarenice), za razliku od Zgrade finansija koja na njemu nije ucrtana, što potvrđuje činjenicu da je ona nastala nešto kasnije.

¹ Agit Prop – odjeljenje pri KPJ koje se bavilo propagandnom djelatnošću u cilju pridobijanja ljudstva za narodnooslobodilačku vojsku i novog članstva KP.

²Rođen u Beogradu 4.januara 1890. godine, umro 15. marta 1957. godine u Parizu. Slikarstvo studirao u Parizu i Minhenu. Član KPJ. Pripremio prevođenje Kapitala od K. Marxa i Manifest KP. Osnivač Telegrafске agencije Nove Jugoslavije (TANJUG).

³ *Augustinčić, Antun*, kipar, rođen 4. maja 1900. u Klanjcu. Sudjelovao u formiranju umjetničke grupe Zemlja 1929. godine. Autor mnogih djela od kojih se neka nalaze u inostranstvu, poput skulpture konjanika ispred Palate UN u New Yorku.

U ovoj su zgradi za vrijeme oslobođenja Jajca u II svjetskom ratu održavani kursevi opismenjavanja i u njoj je bila smještena prva jajačka osnovna škola. U novijoj historiji ona je imala važnost i po tome što je uoči II zasjedanja AVNOJ-a u njoj održan sastanak partizanskih delegacija kao priprema za kasniju glavnu sjednicu. Pred kraj 1943. godine u ovu zgradu se uselila Tehnika Okružnog komiteta Komunističke partije Jugoslavije - KPJ.

Nakon II svjetskog rata u zgradi je bila smještena Niža muzička škola i prostorije Društva za zaštitu starina grada Jajca. U martu mjesecu 1986. godine izrađen je projekat po kome je objekat škole trebao biti pretvoren u Zavičajni muzej grada Jajca. Projekat je uradio Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta u Sarajevu, a glavni projektant je bio Nedjeljko Rosić, dipl. ing. arh.

Zgrada finansija je izgrađena krajem XIX stoljeća, odnosno u samim počecima austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini. Prema podacima kojima raspolaže općina Jajce, objekat je izgrađen 1882. godine. Na staroj austrougarskoj geodetskoj karti br. 228 C XVI S 12. ucrtane su zgrada Stare osnovne škole i zgrada Saračeve kuće (Šarenice), dok Zgrada finansija nije ucrtana, što potvrđuje činjenicu da je ona nastala iza 1880. godine.

U toj je zgradi za vrijeme austrougarske uprave i za vrijeme stare Jugoslavije bila smještena finansijska stanica. Finansi su bili inspektori zaduženi da spriječe krijumčarenje duhana, alkohola i druge robe koja je bila stavljena pod poseban režim državnog monopola. Isključivo su stranci bili zaposleni kao finansi, jer austrougarska vlast nije povjeravala ovaj posao domaćim ljudima.

Godine 1943. u ovom objektu je bila smještena kuhinja Vrhovnog štaba i prištapskih jedinica Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije.

U martu mjesecu 1986. godine izrađen je projekat po kome je objekat zgrade finansija trebao biti pretvoren u dio Zavičajnog muzeja grada Jajca – zgradu uprave. Projekat je uradio Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta u Sarajevu, a glavni projektant je bio Nedjeljko Rosić, dipl. ing. arh.

2. Opis dobra

Objekti graditeljske cjeline predstavljaju primjer arhitektonskog izraza sa početka perioda austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini, što je vidljivo kako po izgledu objekata (dimenzijama) tako i po njenoj materijalizaciji.

Zgrada Saračeve kuće - Šarenice u Jajcu izgrađena je u eklektičkom - pseudomaurskom izrazu. Taj izraz karakterizira upotreba bogate ornamentike i dekorativno-plastičnih elemenata na fasadama. Objekat je, kao što je već navedeno, izgrađen na mjestu starijeg objekta i predstavljao je za to vrijeme masivnu i visoku zgradu. U prizemlju objekta nalazilo se besplatno konačište za koje je bio urađen poseban ulaz sa sjeverne strane objekta.

Osnova objekta Saračeve kuće je pravilan pravougaonik dimenzija 14 x 11 m i ima prizemlje i sprat. Na fasadama objekta vidljive su horizontalne plohe sa naizmjenično položenim svijetlim i tamnim pojasevima, koji sugeriraju alterniranje slojeva opeke i kamena, što je karakteristično za gotovo sve objekte tog perioda i manira. U ovom slučaju su pojasevi bojeni crvenom i svijetloplavom bojom i još uvijek su vidljivi na skoro svim fasadama, ali su pod dugotrajnim utjecajem aerozagađenja izgubili prvobitni izgled. Između prizemlja i prvog sprata cijelom dužinom objekta provučen je plitki vijenac sa oslikanim trouglastim dekoracijama bojenim u svijetloplavu boju. Drugi horizontalni vijenac se nalazi na visini od 90 cm od donjeg i na njega su

naslonjeni prozori prvog sprata. Donja zona prizemlja urađena je od pritesanog kamena, dok su ostale plohe ozidane ciglom austrijskog formata i omalterisane produženim cementnim malterom. Prozorski otvori prizemlja ove kuće su jednostavni i imaju pravougaoni oblik i završeni su ravnim natprozornikom. Prozori na spratu su nešto složeniji i završeni su potkovičastim lukom koji je naslonjen na po par pilastara sa obje strane. Lukovi su također naizmjenično bojani crvenom i bijelom bojom. I ovaj element je vrlo čest kod objekata pseudomaurskog izraza. Jedna od karakteristika pseudomaurskog manira očitava se i u primjeni dekoracija oko prozora i portala, slikarski tretirane dekoracije u vidu beskonačnog niza stiliziranih floralnih ornamentata. U ovom slučaju stilizirani biljni motivi su raspoređeni na glatkoj plohi fasade, tako da ispunjavaju prostor između lukova, oivičeni su žutom trakom, dok su konture biljnih ornamentata izvučene crvenom i bijelom bojom. Iznad lukova, u geometrijskoj sredini, iscrtani su bijeli krugovi. Završni vijenac objekta je fino profiliran i ispod njega se nalazi slikana dekoracija u vidu elipsastih medaljona. Na fasadama su vidljivi i okrugli otvori kojima je omogućeno provjetranje potkrovlja objekta sa ornamentiranim željeznim rešetkama koje sprečavaju ulazak ptica u krov.

Krov objekta je četverovodni i pokriven je crijepom. Objekat ima jako naglašenu strehu sa drvenim pokovom i ukrasnom daskom.

Stara osnovna škola u Jajcu ima pravougaonu osnovu i dimenzija je 21,30 x 12 m. Duža strana objekta orijentirana je u pravcu istok - zapad. Objekat ima suteran, prizemlje i sprat. Sa južne strane, zbog velikog nagiba terena na kome je objekat podignut, njegova visina je znatno viša.

Fasade objekta su vrlo jednostavne i njihova dekorativna obrada svedena je na pravilan ritam prozorskih otvora kao i na dijelove konstruktivne i dekorativne plastike. Južna fasada je bogatije oblikovana od ostalih fasada i tom utisku najviše doprinosi veliki broj prozorskih otvora složenih u dva horizontalna reda od po osam dvokrilnih prozora u svakom. Ispod prozorskih otvora nalaze se istaci sa stiliziranim konzolicama koje djeluju kao da pridržavaju konstrukciju istaka. Prozori gornjeg horizontalnog reda su uokvireni profiliranim vijencima. Iznad njih su urađeni kratki vijenci pokriveni pocinčanim limom. Donji redovi prozora su bez ikakvih ukrasa.

Na sjevernoj fasadi nalazi se manji broj prozorskih otvora nego na južnoj fasadi. Ovdje su, također u dva horizontalna reda, složena četiri prozora u prizemlju i pet prozora na spratu objekta. U osovini objekta nalazi se ulaz. Vrata su naglašena profiliranim dovratnicima i nadvratnikom koji izlazi iz ravni zida. Istočna i zapadna fasada su bez ikakvih otvora. Objekat je po visini raščlanjen plitkim horizontalnim vijencem, koji fasadu dijeli na gornji i donji pojas. Prizemlje objekta na sjevernoj i suteran i prizemlje na istočnoj, zapadnoj i južnoj strani objekta, dodatno su naglašeni imitacijom rustike sa horizontalno izvučenim fugama u malteru. Profilirani okviri prozorskih otvora sprata i horizontalni vijenci objekta u kolorističkom tretmanu kontrastiraju sa osnovnim tonom fasade. Trenutno je zgrada ofarbana u žutu boju, dok su vijenci i ostale profilacije u terracotta boji. Završni vijenci objekta su mnogo izraženiji i složeniji i urađeni su uz postepeno smicanje horizontalnih redova opeke nakon čega su omalterisani i dotjerani uz pomoć profiliranih limenih šablona i drvenih vođica. Objekat je zidan opekom sa debljinom zidova od 65 cm. Kao vezivno sredstvo je upotrijebljen produžno cementni malter. Objekat u enterijeru ima dva dvokraka stepeništa smještena na sjeveroistočnoj i sjeverozapadnoj strani.

Objekat je završen krovom sa blagim nagibom i pokriven je crijepom.

Objekat Zgrade finansija se sastoji iz dva dijela: centralnog dimenzija osnove 12 x 7 m, i krila objekta, postavljenog okomito na centralni dio, dimenzija osnove 3,50 x 7,00 m. Krilo objekta se sa zapadne strane naslanja na centralni kubus objekta. Pukotine koje se nalaze na spoju zidova centralnog dijela i krila, kao i način spajanja pojedinih konstruktivnih elemenata, ukazuju da je krilo objekta naknadno izgrađeno. Centralni dio i dograđeno krilo objekta nalaze se pod jedinstvenom krovnom konstrukcijom. Na fasadama su vidljive još neke naknadne intervencije, smanjivanje dimenzija prozorskih otvora orijentiranih prema ulici.

Objekat, sa sjeverne strane, orijentirane prema ulici E. Ademovića, ima prizemnu i jednu spratnu etažu, koja, zbog vrlo strmog terena na kojem je objekat podignut, sa južne strane prelazi u nivo drugog sprata. Sa južne strane se nalaze suteran i još jedna spratna etaža kao i potkrovlje sa badžom na kojoj su istaknuta dva polukružna završena prozorska otvora.

Pravilan ritam prozorskih otvora, istaknuti krovni vijenci i istaknuti vijenci između etaža daju oblikovni izraz fasadama. Južna fasada objekta je oblikovno složenija od sjeverne. Po sredini je položen vertikalni rizalit visine dva sprata koji je za 20 cm izbačen u odnosu na korpus zida objekta. Prizemlje objekta na južnoj strani je dodatno naglašeno imitacijom rustike sa osam horizontalno izvučenih fuga u malteru. Sa južne strane objekta, na prvom i drugom spratu, oko prozora su u malteru izvedeni profilirani okviri koji u kolorističkom tretmanu, zajedno sa horizontalnim vijencima, kontrastiraju sa osnovnim tonom fasade. Prema nalazima na licu mjesta primjetno je nekoliko bojenih slojeva tako da se javljaju: siva, žuta oker i na kraju (orange) boja.

Ulaz u objekat se nalazi sa sjeverne strane, iz ulice E. Ademovića, gdje je smješteno i stepenište koje prolazi cijelom visinom objekta. Prizemlje i sprat su međusobno odvojeni plitkim horizontalnim vijencem iznad koga se, u visini parapeta, dakle na približnoj visini od 90 cm, nalazi još jedan horizontalni vijenac sa limenim opšavom. U međuprostoru su urađene jednostavne reljefne dekoracije u produženom cementnom malteru. Završni vijenci objekta su i urađeni uz postepeno smicanje slojeva opeke, nakon čega su omalterisani i dotjerani uz pomoć profiliranih limenih šablona i drvenih vođica.

Objekat je zidan od kamena i opeke, od čega je prizemlje na sjevernoj strani zidano od kamena sedre, a sprat od opeke. Na južnoj strani su prizemlje, prvi i drugi sprat zidani u cjelini od opeke, dok je sprat nadograđenog dijela urađen od kamena. Natprozornici su urađeni od radijalno složenih redova opeke. Objekat je u cjelini omalterisan produžno cementnim malterom. Međuspratna i krovna konstrukcija i konstrukcija stepeništa su od drveta. Krov je pokriven crijepom.

Zgrada finansija je pokrivena vrlo strmim složenim krovom nagiba 60 stepeni.

3. Dosadašnja zakonska zaštita

- Prostornim planom Republike Bosne i Hercegovine do 2002. godine nacionalni spomenik se nalazi u sastavu urbane cjeline Jajca koja je vrednovana kao cjelina nulte kategorije - međunarodnog značaja.
- U z.k. izvratku br. 113 zabilježeno je da su nekretnine registrirane kao spomenici kulture radi svoje historijske vrijednosti.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Na objektu nisu rađeni nikakvi konzervatorsko-restauratorski radovi, izuzev radova tehničkog održavanja.

5. Sadašnje stanje dobra

Saračeva kuća - Šarenica

Objekat je usljed neodržavanja u lošem stanju što je vidljivo naročito na fasadama. Usljed loše odvodnje oborinske vode sa krovova i oštećenja vertikalnih i horizontalnih oluka, došlo je do oštećenja maltera na fasadama na mjestima gdje su vertikale prekinute. Također je u donjim zonama prizemlja primjetno prisustvo kapilarne vlage.

Stara osnovna škola u Jajcu

Gornji dijelovi objekta su u toku rata u Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995. godine nekoliko puta bili pogođeni artiljerijskim zrnima. Najveća oštećenja registrirana su na jugoistočnom uglu objekta, centralnom dijelu prvog sprata iznad horizontalnog vijenca, i na završnom vijencu zgrade. Oštećenja na objektu su nakon završetka rata djelomično sanirana. Usljed loše odvodnje oborinske vode sa krovova i oštećenja vertikalnih i horizontalnih oluka, došlo je do oštećenja maltera na fasadama na mjestima gdje su vertikale prekinute. U donjim zonama prizemlja primjetno je prisustvo vlage što dovodi do otpadnja maltera sa zidova.

Zgrada finansija

Gornji dijelovi objekta – najviše krov, su u toku rata 1992 – 1995. godine nekoliko puta bili pogođeni artiljerijskim zrnima. Najveća oštećenja registrirana su prema sjevernom dijelu objekta. Za protekle dvije godine, usljed neodržavanja, objekat je propao i doživio je teška konstruktivna oštećenja koja su dovela do kolapsa i urušavanja dijela u kome se nalazilo stepenište. Također, u enterijeru, usljed prokišnjavanja i kasnijeg djelovanja vlage, došlo je do urušavanja stropa prizemlja.

III - ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03), Komisija donosi odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

A. Vremensko određenje

(dobra nastala od prahistorije do kraja XX stoljeća)

B. Historijska vrijednost

(veza građevine, cjeline ili područja sa historijskom ličnošću ili značajnim događajem u historiji)

D. Čitljivost (dokumentarna, naučna, obrazovna vrijednost)

iv. Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru

F. Ambijentalna vrijednost

- i. Odnos oblika prema ostalim dijelovima cjeline
- ii. Značenje u strukturi i slici grada

Sastavni dio ove odluke su:

- kopija katastarskog plana,
- z.k. izvadak, posjedovni list,
- fotodokumentacija,
- situacija.

Korištena literatura:

U toku vođenja postupka proglašenja graditeljske cjeline nacionalnim spomenikom, korištena je sljedeća literatura:

1961. Zapisnici sa sjednica Komisije za zaštitu spomenika kulture u Jajcu

1962. Basler, Đuro, Program konzervatorskih radova, Jajce, 1962.

1987. Krzović, Ibrahim, Arhitektura Bosne i Hercegovine 1878. - 1918., Umjetnička Galerija Bosne i Hercegovine, Sarajevo

1998. Kurto, Nedžad, Arhitektura Bosne i Hercegovine; Razvoj bosanskog stila, Sarajevo Publishing, Međunarodni centar za mir, Sarajevo

1998. Eminefendić, Hazim, Jajce 1878 – 1941., Sarajevo, 1989.

- dokumentacija Arhiva BiH,
- dokumentacija iz arhiva Općine Jajce
- dokumentacija iz arhiva Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva za kulturu i sport

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:

*Mirzah Fočo, diplomirani inženjer arhitekture,
saradnik za graditeljske cjeline i kulturne krajolike
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*